СВЕТИ АРХИЈЕРЕЈСКИ САБОР
СРПСКЕ ПРАВОСЛАВНЕ ЦРКВЕ

АСБр. 6/зап. 15.

17. јануара 1992. год.
у Београду

ВАША СВЕТОСТИ,

У својству шефа државе Ватикан, Ви сте први у Европи и у свету признали суверености и независност Хрватске и Словеније, а претходно сте уложили и велике дипломатске и политичке напоре да и многе друге европске земље одмах за Вама учине то исто. Притом, међутим, нисте користили само државни механизам Ватикана, него и организам, структуре и институције Римокатоличке Цркве, у којој, опет, Ваша цењена личност није само први по части епископ или патријарх, него је, теоретски и практично, њен првосвештеник и њен стварни, апсолутни поглавар.

Независно од тога како еклисиологија нас православних хришћана доживљава и вреднује ово двојство Вашег јавног делања и узајамно прожимање тако разнородних величина као што су Црква и држава, ми га овде не спомињемо ради богословске полемике или, не дај Боже, унапред програмиране моралне осуде, него само зато да укажемо на двоструко огромну меру Ваше одговорности пред Богом и пред историјом.

Као државнику, дакле, не поричемо Вам право да делате у служби интереса своје државе, али Вас молимо да употребу црквеног ауторитета у политичке сврхе сагледате и у светлости Богојављења које обе наше Цркве ових дана прослављају - у светлости Јављања Онога Који као човек није имао где главу склонити и Који је плаћао порез римском ћесару. Исто тако, ми не оспоравамо право хрватског и словеначког народа на сопствену државност, ван југословенских оквира и ван државне заједнице са нама Србима, али се чудимо да такво право Ваша Светост не предвиђа и за Србе који су у српским Крајинама аутохтон и већински народ и који никада нису били грађани хрватске државе до године 1941. и стварања чудовишне нацистичке сателитске државе НДХ.

Најновија независна Хрватска, по речима њеног председника др Фрање Туђмана, не искључује НДХ и период 1941-1945. са страшним геноцидом против православних Срба из континуитета хрватске државности. Ту чињеницу она је доказала и на делу, све до ових дана. Стога, са најдубљим жаљењем морамо да констатујемо и то да је Ваша Светост безрезервном подршком борби за васпостављање те државе узео на себе - а, не питајући их за сагласност, пренео и на стотине милиона римокатоличких верника у свету - и одговорност за сва она средства и све оне методе који су коришћени, и сада се користе, од стране носилаца власти, војске и полиције сада већ међународно признате хрватске државе, као и за сваку сузу сваког српског и хрватског детета које је у трагичном рату у дојучерашњој Југославији остало без дома, без детињства, а веома често и без оба родитеља, као и за сваки уздах сваког Србина и Хрвата, православног или римокатолика, верујућег или саблажњеног, који је сада или избеглица, или душевни и телесни инвалид, или убица, или жртва, или све то у исто време . . .

./.

Ви, први словенски папа у историји и суверен државе Ватикан, показасте, Ваша Светости, да сте у стању да ради циља који сте сматрали значајним благословите и освештате и средства која су употребили носиоци младе хрватске демократије, донедавни следбеници хрватскога комунисте Јосипа Броза Тита и историјски наследници нацистичког злочинца Павелића, при чему су не малог учешћа узели и многи клирици Римокатоличке Цркве у Хрватској. Ми пак верујемо да се дрво познаје по плодовима, а циљеви оцењују по средствима која им служе. Знамо за многе римокатоличке свештенике, монахе, теологе и богољубиве вернике у Хрватској, у Словенији и у читавом римокатоличком свету који су, насупрот Вама, Ваша Светости, својим изјавама и конкретним хришћанским поступцима, одбили да преузму одговорност за све што се јуче чинило и што се данас чини у Хрватској, не само према Србима него и према Хрватима који нису до краја лојални и послушни демократском поретку бившег Титовог генерала, који изјављује да је радостан што му жена није ни Српкиња ни Јеврејка. Зато је овај наш апел упућен најпре њима, па онда Вама. Јер, ми смо се и у несрећи наших дана уверили да ни политика државе Батикан, ни дипломатија Ваше Курије, ни горки плодови необичне етике која је демонстрирана свету и Вашим делањем око признавања хрватске државности, нису били у стању да униште дух оне Цркве која је у првом миленијуму хришћанске историје била „председавајућа у љубави" међу Црквама и украсила небо небројеним мученицима, светим епископима и подвижницима побожности.

На крају, изволите примити и нашу најтоплију благодарност што сте на најубедљивији начин, у ствари делатно, експериментално, као нико пре Вас, дефинитивно доказали духовну и богословску неодрживост догмата првог ватиканског сабора о папској незаблудивости и тако, приближујући међусобно православну и римокатоличку еклисиологију, de facto ослабили унију и допринели стварном екуменском дијалогу између наших сестринских Цркава.

Са заседања Светог Архијерејског Сабора.

Председник Светог Архијерејског Сабора
АЕМ и ПАТРИЈАРХ СРПСКИ